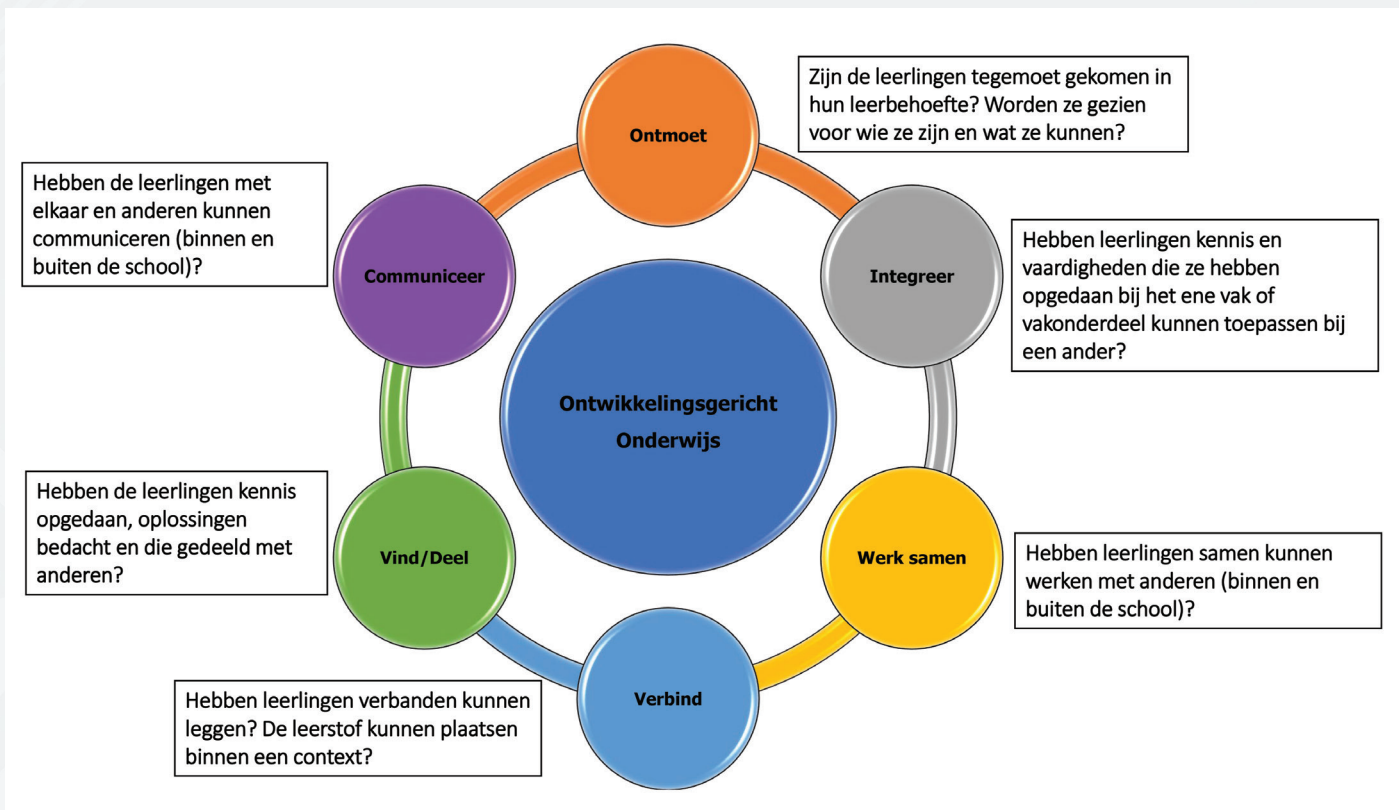

Ontwikkelingsgericht Onderwijs (OGO): Hoe doe je dat?

Uitgaan van wat leerlingen kunnen, wat hen interesseert, wat in hun omgeving speelt.

Mensen willen graag leren, als het hen maar interesseert, als er voorbeelden gebruikt worden waarin ze zichzelf herkennen of terugvinden, als ze er zelf mee aan de slag kunnen, alleen of met anderen. Zo is het ook bij kinderen.

Heel lang stond in het onderwijs de leerstof centraal. Een beetje extreem uitgedrukt: *Als je het lesboek uit had, was je als leerkracht goed bezig geweest.* Inmiddels weten veel leerkrachten dat het lesboek een hulpmiddel is en dat er meer bij komt kijken om kinderen iets te leren. Veel leerkrachten pasten al principes van OGO toe¹. Nu gaat het erom dat alle leerkrachten OGO kunnen toepassen. Dat alle leerkrachten doorhebben dat ze manieren moeten vinden om, met het oog op hun lesdoelen, het leren voor leerlingen te verdiepen en te verbreden. Ze moeten leerlingen begeleiden, inspireren, stimuleren en zelfs uitdagen om oplossingen te ontdekken die ze niet kenden. Daarvoor heeft het ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur OGO-trainingen opgestart.

¹ Bijvoorbeeld in het Progress Project en het Document: Ik geloof in jou; 2007 - 2010

Mastertrainer Sardjoe, Bharti: 'Als leerkracht deed ik al beetje OGO. Ik liet kinderen aan het woord, liet werkstukken maken, presentaties houden, ieder kind kan dit op zijn/haar manier.' Mastertrainer Ronosemito, Finley: 'De meeste leerkrachten wisten al wel van OGO, of pasten het al min of meer toe. Ze willen best met OGO werken, maar soms zijn de uitdagingen te groot (klassen te groot, geen materiaal, e.d.). Coaching en waardering zullen de leerkrachten helpen ermee door te gaan.'

Betekenisvol onderwijs: leren kijken naar de kinderen en hun omgeving

Het doel van OGO is de volle persoonlijkheid van het kind te ontwikkelen. Dat gaat veel verder dan leren. Het gaat om activiteiten die realistisch zijn, waarbij kinderen leren experimenteren en zoeken naar oplossingen. Er is naast het leren ook ruimte voor samen spelen en werken, voor emoties, voor wat kinderen mooi en leuk vinden. Als leerkracht help je de leerlingen ontdekken wat ze goed kunnen, graag doen, wat hun kwaliteiten en talenten zijn; en bepaal je als leerkracht hoe je daarop kunt aansluiten. Heeft de leerling veel interesse in verzorging, techniek, muziek, sport of natuur? Haal voorbeelden uit deze gebieden voor je lessen. Of laat leerlingen zelf inkomen met onderwerpen voor de les. Kinderen leren zelf competent te zijn en dat ze niet volledig afhankelijk van anderen zijn voor hun ontwikkeling. Dat hun eigen ervaringen en ideeën gebruikt worden om lessen betekenisvol te maken.

Mastertrainer Palmburg, Denise: 'Vanuit een thema komen heel veel vakken aan bod. Het thema 'markt' is zo dankbaar, het heeft betekenis voor alle kinderen. Ieder kind kan zich erin uitleven, naargelang zijn talenten.'

Mastertrainer Palmburg, Denise: 'Leerlingen doen graag mee, praten graag, leggen uit aan medeleerlingen (en dat begrijpt de medeleerling vaak beter dan de uitleg van de leerkracht).'

Differentiatie: leerstof afstemmen op de leerlingen

Natuurlijk wordt er bij ontwikkelingsgericht onderwijs ook gewerkt aan de leerstof; een bepaalde basiskennis is nodig voor het tot stand komen van ontwikkeling. Maar de leerstof wordt goed afgestemd op:

- wat de leerlingen al kunnen;
- wat ze aankunnen;
- wat hun behoefte is;
- waar ze naartoe moeten.

Dit betekent voor de leerkracht veel denkwerk, observatie en waarneming om te bepalen waar ieder kind behoefte aan heeft. De een heeft extra uitleg nodig, met veel concrete voorbeelden.

De ander kan met een paar aanwijzingen al aan de slag.

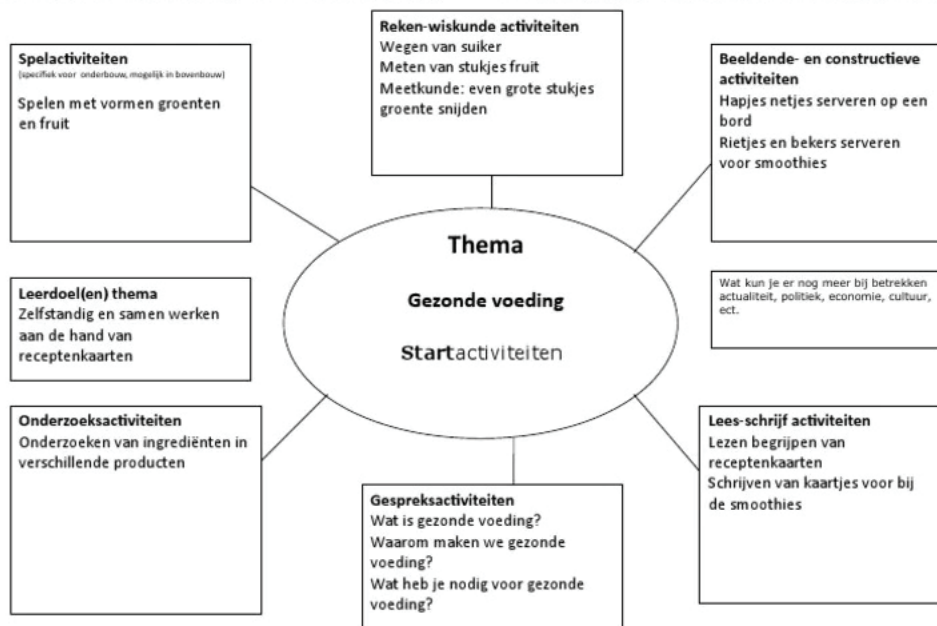
Het gaat erom dat leerlingen, ieder op hun niveau, hun best moeten doen en succeservaringen hebben: 'Ik kan het!'

Iedere persoon is uniek dus je hebt een klas vol unieke kinderen met hun eigen voorkeuren, skills, referentiekader. Hoe kun je inspelen op al die individuele tempo's en leervoorkeuren van kinderen? Bij OGO is het belangrijk allerlei soorten activiteiten in te zetten: een spel, iets bouwen, gesprek voeren, lezen en schrijven, op onderzoek uitgaan, zelf kijken, sommen maken, enzovoort. Deze activiteiten kan je via verschillende werkvormen inzetten. Je kunt je leerlingen indelen in groepjes met ongeveer een gelijk niveau of manier van leren; je geeft per groepje een andere opdracht, of een andere instructiemethode. Je begint met een klassikale instructie, en vervolgens laat je de snelle leerlingen zelfstandig of in groepjes werken aan een opdracht. Hierdoor creëer je ruimte om extra uitleg te geven aan de minder snelle leerlingen. De school kan de leerkrachten boven de formatie inzetten voor taal en rekenen; om groepjes leerlingen, die hiaten hebben, apart les te geven. Bij grote klassen is dit eigenlijk een must.

ONTWERPSCHEMA / (Activiteitenspin) (startactiviteiten en kernactiviteiten invullen)

De rol van de schoolleider

Het is belangrijk dat de schoolleider zijn/haar rol leert invullen van traditioneel controlerend en beherend naar een coachende en ondersteunende rol. Enkele voorbeelden: het ondersteunen van professionele ontwikkeling van leerkrachten en het bevorderen van een cultuur van leren van elkaar in het schoolteam; leerkrachten de vrijheid, stimulans geven om hun eigen leerinhoud en werkvormen en leeractiviteiten te ontwerpen, nieuwe ideeën en methoden te bedenken en uit te voeren; individuele leerkrachten coachen, zodat zij zich kunnen ontwikkelen in hun professionele vaardigheden.

Mastertrainer Palmburg, Denise: 'Als schoolleider ben je essentieel. Je maakt je plan met je team. Je moet lobbyen voor je remedial teacher, je zorgcoördinator. Je kunt je leerkrachten, die boven de formatie zijn, inzetten om in de klas een groepje apart te nemen, of als reken-juf. Je coacht je leerkrachten.'

Mastertrainer Sardjoe, Bharti: 'Als je als school je strategie hebt, dan heb je ook de uitleg naar de inspectie dat je zo je doel zult bereiken.'

Breder evalueren

Voor OGO moeten de leerkrachten leren hun leerlingen te beoordelen op vaardigheden en het toepassen van kennis in plaats van alleen het onthouden van kennis. De leraar observeert het onderzoekend gedrag, probleemoplossend denken, samenwerken, communiceren en de creativiteit van leerlingen. Ook wordt gekeken naar de fysieke en emotionele gesteldheid, alsook het sociale en het verstandelijke vermogen van de leerling, zodat leerkrachten hier rekening mee kan houden. Ze moeten in gesprek met leerlingen durven gaan. Leerlingen krijgen zo de kans om hun gedachten, ideeën en vragen te bespreken. Hierdoor leren ze terug te blikken op de activiteiten (zelfreflectie) en kunnen zichzelf beoordelen.

*Mastertrainer Ronosemito, Finley: 'De kinderen van tegenwoordig zijn scherper, willen praten, je moet ze de ruimte geven en laten vertellen, met respect naar elkaar luisteren, daar leer je als leerkracht ook van.'*²